

LABOD je glasilo delovne skupnosti Tovarne oblačil LABOD Novo mesto — Izhaja vsako tretjo sredo v mesecu v nakladi 2200 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik: Milan Bratož, tehnični urednik: Marjan Moškon — Grafična priprava: ČZP Dolenjski list, tiska Knjižgotisk, Novo mesto

labod

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LABOD TOVARNE OBLAČIL NOVO MESTO

rezultati gospodarjenja v 9 mesecih

Rezultati gospodarjenja za 9 mesecev v letu 1981 so že dovolj dolgo obdobje, da po njih lahko ocenimo kako uspešno bo tudi poslovno leto, ki ga v Jugoslaviji zaključujemo z 31. decembrom. (Nekatere države v svetu zaključujejo in ocenjujejo gospodarsko leto s 30. 6. itd.). Za tekstilno industrijo in še posebej za konfekcijo oblačil pa se poleg 9 mesečnih dosežkov v proizvodnem in finančnem pogledu v tem času že kažejo tudi rezultati predprodaje za naslednjo sezono pomlad — poletje. Tudi družbeni organi se pri sestavi gospodarskih načrtov in razvoja države v naslednjem letu močno opirajo na 9 mesečne dosežke v gospodarstvu.

Da smo se odločili za posebno izdajo našega glasila, kate-

rega v celoti posvečamo gospodarskim vprašanjem, nas je vzpodbudila tudi vsesplošna gospodarska nuja in družbena naloga, da v vsaki sredini (v gospodarstvu in izven njega) preverimo in ocenimo kako izvajamo stabilizacijske naloge. Namen pa je še posebej, da bi s tem spodbudili slehernega člana kolektiva, kakor tudi samoupravne organe in družbenopolitične organizacije, da bi se ta trenutek zares posvetili pozivu najvišjih družbenopolitičnih in oblastnih organov države, da realno ocenimo trenutno stanje in na tej osnovi vskladimo potrošnje vseh oblik le do višine ustvarjenih rezultatov dela.

Naš plan za leto 1981 je že vseboval stabilizacijske mere:

V letu 1980 smo med letom sprejeli poseben program stabilizacijskih ukrepov, toda za leto 1981 pa smo že v skupnih osnovah plana DO LABOD in nato še vsaka TOZD v svojem planu vgradili ukrepe stabilizacije. Le-ti so:

1. Preverili smo vsa delovna opravila v proizvodnji in režiji ter jih tudi po ocenah vskladili.
2. Skrajšali smo čas izdelave za naše proizvode za povprečno

cca 6 %, kar pomeni ob istem doseganju norme in plana povečanje storilnosti.

3. Dohodek smo preko funkcionalne amortizacije, ki predstavlja 150 %, na obvezno osnovno, prerazporedili za razširitev materialne osnove dela.

4. Investicije smo omejili zgolj na nujno zamenjavo strojne opreme.

5. Sprejeli smo obvezo, da bomo povečali izvoz na delavca za preko 17 %.

6. Vse oblike potrošnje smo v planu podredili družbenemu dogovoru in resoluciji o ekonomskem razvoju v letu 1981, itd.

Zaradi tako naravnavega planskega prizadevanja ni bilo potrebe, da bi med letom še spremljali poseben program stabilizacije.

Povsem normalno pa je, da se pri izvajanju plana in stabilizacijskih nalog pokažejo potrebe po prilagoditvi in vskladitvi nastalim razmeram doma in v svetu, še posebej, ker je tekstilna industrija v veliki meri odvisna od uvoza surovin in v našem primeru moramo za to nameniti izvozu skoraj polovico svojih proizvodnih zmogljivosti.

**gradivo
za zборе
delavcev**

Ko je Izvršni odbor DS podjetja ocenjeval poslovne uspehe v I. polletju 1981 in novo nastale pogoje na tržišču je ugotovil, da moramo še za 10 % povečati izvoz, če hočemo zagotoviti redno oskrbo proizvodnje s surovinami. Zato je sklenil predlagati vsem TOZD-om, da:

— da v naslednjih treh mesecih opravimo najmanj 2 dni podaljšane delovnega časa

— da maksimalno izkoristimo delovni čas in vse sestanke opravimo izven delovnega časa, tribuno pa izvedemo konec oktobra

— da sprejmemo dodatno obvezo izvoza za konvertibilno področje tako, da bo izvoz presegel 5 milijonov dolarjev

– kritično je opozoril na vplive od zunaj (nepravočasna dobava in slaba kvaliteta surovin, omejevanje uvoza nujne strojne opreme, prebijanje osebnih dohodkov in splošne in skupne porabe ter nestabilizacijsko obnašanje nekaterih sredin in nivojev), pa tudi pomanjkljivosti znotraj delovne organizacije in posameznik TOZD, ki zaviralno vplivajo na uspehe gospodarjenja.

Kateri podatki in kdaj so na voljo delavcem, da bi lahko ocenili poslovanje in odločili o razdelitvi ostvarjenega dohodka

Čeprav je živa beseda in razlaga analiz in periodičnih obračunov po sindikalnih skupinah in na zborih delavcev zelo učinkovita, pa ima tudi to slabo stran, da je naenkrat preveč podatkov in je zato prav, da se delavci seznanijo s problemi in uspehi že v času nastajanja in obračuna. V ta namen so za vsak mesec na voljo operativni podatki o izvrševanju plana proizvodnje in prodaje, o doseženih normah, o izkoristku časa, o akontaciji osebnih dohodkov, o vrednosti izvoza itd.

Za vsako trimesečje, pa omogočajo vpogled in oceno tudi sledeče analize in poročila:

1. Število zaposlenih, opravljene in izguljene ure
2. Pregled doseganja norme in plana
3. Pregled fakturiranih minut
4. Izračun udeležbe v SP po vložnem delu
5. Izplačani osebni dohodek v obdobju
6. Zaloge got. izdelkov in nedovršene proizvodnje
7. Pregled stanja računa rizikov
8. Izračun beneficiranih obresti
9. Izračun obresti na združ. sredstva
10. Pregled materialnih stroškov (analitično)
11. Ugotovitev in razporeditev skupnega prihodka
12. Ugotovitev, razporeditev celotnega prihodka
13. Materialni stroški v primerjavi s planom in letom 1980
14. Celotni prihodek in razdelitev v primerjavi s planom
15. Celotni prihodek in razdelitev v primerjavi z istim obdobjem leta 1980
16. Izplačila po pogodbah o delu
17. Izplačila za prehrano med delom
18. Struktura cene za oboje
19. Kazalci uresničevanja resolucijskih in planskih izhodišč
20. Kazalci finančnosti in rentabilnosti
21. Poročilo o stanju in porabi stanovanjskih sredstev skupne porabe

Samo v mesecu septembru so šoferji odpeljali na trg za več kot 200 milijonov izdelkov, kar predstavlja 24 % letnega plana

22. Poročilo o stanju in porabi sredstev skupne porabe (splošni del)

23. Investicijska vlaganja v letu 1981

24. Stanje dolgoročnih in kratkoročnih kreditov za poslovne namene

25. Odplačila kreditov za trajna obratna sredstva in osnovna sredstva

26. Poročilo o izvozu in uvozu

Tako so posamezni podatki na razpolago že 14 dni pred zbori delavcev in je možna organizirana razprava.

Preveritev zbranih podatkov bo v tem primeru opravil še Izvršilni odbor delavskega sveta DO na seji 22. 10. 1981 in svojo oceno posredoval TOZD, ki bodo v času do 27. 10. 1981 na zborih dokončno odločili o začasnih razdelitvi ustvarjenega dohodka in seveda tudi sprejeli sklepe o operativnih nalogah v IV. tromesečju.

Poleg navedenih kazalcev bo računovodstvo še zaključilo za vsako TOZD:

- bilanco uspeha med letom
- posebne podatke k poslovnemu rezultatu
- obračun davka iz dohodka TOZD
- obračun obveznosti za financiranje izgradnje energetskih objektov

– zbirni poslovni rezultat delovne organizacije med letom, – zbirne posebne podatke k poslovnemu rezultatu delovne organizacije za to obdobje.

Število zaposlenih za 39 delavcev nad planom

Po planu za leto 1981 naj bi zaposlovali v DO LABOD 1.764 delavcev v TOZD in 89 oseb v skupnih službah. Konec septembra pa je bilo zaposlenih skupaj 1.892 ali 39 več kot smo planirali in sicer:

TOZD	Plan	stanje 30. 9. 81	Razlika
LOČNA	309	325	+ 16
LIBNA	313	328	+ 15
DELTA	546	551	+ 5
TIP-TOP	156	168	+ 12
TEMENICA	140	134	- 6
ZALA	100	97	- 3
COMMERCE	200	203	+ 3
DSSS	89	86	- 3
	1853	1892	39

V strukturi zaposlenih DSSS je 16 delovnih mest, ki opravljajo nekatere skupne naloge za TOZD Ločna in Commerce, tako da štejejo skupne službe vseh TOZD 73 delavcev.

Število po opravljenih urah v podjetju znaša 1.742 delavcev, kar pomeni, da so izostanki iz dela (bolniška nad 30 dni, porodniška in izredni neplačani dopusti), 7,8 %. K temu moramo še dodati bolniško do 30 dni, ki znaša v povprečju 3,8 %, kar pomeni da znašajo izostanki iz dela 11,6 %, planirano pa je bilo povprečje 12 %.

Izkoristek delovnega časa zelo različen po TOZD

Čeprav imamo plansko določeno, da so redni letni dopusti v proizvodnji 2-krat letno (v

mesecu juliju in avgustu in konec leta) je nedopustno, da so znašali redni letni dopusti v mesecu septembru 2,1 % v strukturi časa in to v mesecu, ko planiramo vse sile na proizvodnjo in odpremo izdelkov za sezono jesen – zima.

Redni letni dopusti so znašali v septembru po TOZD sledeče:

LOČNA	3.16
LIBNA	2.26
DELTA	2.46
TIP-TOP	2.92
TEMENICA	1.76
ZALA	1.86
COMMERCE	–
DSSS	–
Povprečno	2.1 %

Zelo različna je tudi slika bolniških izostankov v 9 mesecih:

TOZD	Bolniška do 30 dni (plača TOZD)	Bolniška nad 30 dni (plača soc. zav.)
LOČNA	3,43	0,98
LIBNA	5,65	1,85
DELTA	3,65	0,62
TIP-TOP	3,95	2,42
TEMENICA	4,17	4,19
ZALA	2,42	2,65
COMMERCE	2,50	1,73
DSSS	2,64	2,11
Povprečno	3,79	1,60

Tozd Temenica prednjači v bolniški do 30 dni in nad 30 dni.

Tozd Libna pa prednjači v bolniški do 30 dni.

Doseganje norme in plana proizvodnih minut

Že v uvodu smo povedali, da smo v letošnjem letu skrajšali

čas izdelave v proizvodnji za povprečno 6 %, kar moramo v primerjavi z letom 1980 upoštevati. Bolje rečeno, kar je letos doseženo v indexu 100, bi po osnovah v letu 1980 pomenilo index 106.

Proizvodni učinki v 9 mesecih so bili:

TOZD	Dosežena norma kumulativno	Dosežen plan fakturiranih minut
LOČNA	104,5	103,2
LIBNA	102,6	95,5
DELTA	95,2	91,9
TIP-TOP	110,4	107,5
TEMENICA	108,9	92,4
ZALA	111,9	103,1
Povprečno Labod:	102,3	97,6

Upoštevajoč število zaposlenih 2 % nad planom, je produktivnost v tem obdobju porasla za 1,6 %, kar je spričo težav pri nabavi kvalitetnih surovin in ob pomanjkanju strojne opreme še vedno uspeh. Pri

TOZD Delta Ptuj je treba upoštevati vpliv preko 100 delavk, ki še nimajo 2 leti delovnih izkušenj, pri TOZD Ločna, Tip-top, Temenici in Zali pa enozmerno delo.

Fakturirane minute so bile po obsegu in namenu dosežene takole:

TOZD	Doseženo v minutah		Namenjeno za:	
	v 000	struktura	dom. trg	izvoz
LOČNA	22,296	22,1	71,12	28,88
LIBNA	20,041	19,9	74,17	25,83
DELTA	23,203	31,9	59,98	40,02
TIP-TOP	10,828	10,7	78,01	21,99
TEMENICA	8,520	8,4	75,51	24,49
ZALA	6,771	6,7	73,22	26,78
KOOPERACIJA	3,989	-	-	-
SKUPAJ	104,651	100,0	69,42	30,58

Ker je bila kooperacija pretežno namenjena izvozu, smo v globalu dosegli planirano raz-

labod

Akontacija neto osebnih dohodkov na delavca

TOZD	Mesečno v din v letu 1981	Index na 30.9.1980	Index na leto 1980
LOČNA	7.899	128,5	113,9
LIBNA	7.829	141,3	120,6
DELTA	7.802	136,0	123,3
TIP-TOP	8.569	129,2	115,9
TEMENICA	8.151	132,8	115,7
ZALA	8.415	127,7	113,0
COMMERCE	11.640	131,5	114,8
DSSS	11.471	138,8	121,8
Povprečno Labod	8.553	133,6	118,0

Realizacija plana prodaje:

a) na domačem trgu	milijonov din
Index na plan	675
Index na 30. 9. 1980	116
	133
b) Izvoz na konvertibilno področje	2,854.013 USA dolarjev
Izvoz na klirinško področje	790.355 USA dolarjev
SKUPAJ	3,644.369 USA dolarjev

merje 65 % za domači trg in 35 % za izvoz. ali index 106,1 na isto obdobje leta 1980. Toda zaradi sistemskih formalnosti pri odpremi blaga v izvoz je bilo 30. 9. 1981 na zalogi pripravljeno za izvoz blaga v vrednosti 391.000 USA dolarjev. Upoštevajoč ta primer je DO Labod proizvedel za izvoz skupaj 4.002.000 USA dolarjev ali 16,5 % več kot leta 1980.

V letu 1981 se je močno povečal klasični izvoz, v upadanju pa so predelavni posli. Na zmanjšanje obsega izvoza obračunsko vpliva tudi udeležba proizvajalcev tkanin pri izvozu po 67. členu Zakona o deviznem poslovanju.

Celoten plačan prihodek od izvoza znaša 123.454.000 din ali 14,8 % v strukturi celotnega prihodka.

Povprečni neto osebni dohodki v TOZD za obdobje I-IX./80 so znašali 5.956 din, letos pa 7.973 din - index 133,8, povprečni osebni dohodek za celotno DO pa lani 6.402 din, letos pa 8.553 din ali index 133,6, kar dokazuje, da

je bila povprečna rast OD v TOZD enaka nivoju DO.

Povprečni OD režije in razmerje do povprečnih akontiranih osebnih dohodkov v proizvodnih TOZD za 9 mesecev je doseženo:

TOZD	OD režije mesečno v din	Razmerje
LOČNA	12.120,49	1,52
LIBNA	11.194,36	1,40
DELTA	11.024,00	1,38
TIP-TOP	-	-
TEMENICA	10.656,32	1,34
ZALA	-	-
COMMERCE	11.640,40	1,46
DSS	11.471,20	1,44

Udeležba TOZD v skupnih dohodkih po vloženem delu

Glede na efektivno opravilje-

no delo so posamezne TOZD dosegle sledečo udeležbo v skupno ustvarjenem prihodku:

TOZD	Udeležba vseh TOZD	Udeležba samo proizvodnih TOZD
LOČNA	15,94	19,36
LIBNA	16,76	20,36
DELTA	27,09	32,91
TIP-TOP	9,51	11,55
TEMENICA	7,23	8,79
ZALA	5,79	7,03
COMMERCE	17,68	
SKUPAJ	100,00	100,00

Aktirani osebni dohodki so glede na planska določila dosegli sledečo stopnjo pokritja

TOZD LOČNA	88,6
TOZD LIBNA	93,9
TOZD DELTA	92,6
TOZD TIP-TOP	94,4
TOZD TEMENICA	92,6
TOZD ZALA	95,3
TOZD COMMERCE	99,5
DSSS	107,7
DO LABOD	94,5

Tudi v tem primeru moramo upoštevati, da visok odstotek pokritja za OD v DSSS izvira iz nezasedenih delovnih mest. Pri TOZD LOČNA pa v obratni smeri nekateri vplivi ob prehodu na enoizmensko delo. V manjši meri vpliva na nižji odstotek pokritja razlike med vkalkuliranimi in izplačanimi nadomestili za redne letne dopuste.

Poseben vpliv na celotni prihodek in dohodek ima višina neplačane realizacije, ki se je povečala od 25,084.000 v začetku leta na 70,261.897 din 30. 9. 1981.

Glede na vrednotenje zalog gotovih izdelkov in nedovršene proizvodnje po surovinski osnovi zmanjšuje dohodek tudi povečanje teh zalog, ki so porastle iz 95,576.410 din na 155,202.210 din.

Vkalkulirani riziko za zaloge v maloprodaji za sezono jesen-zima, znaša skupaj 35,354.369 din.

Za posamezni TOZD to predstavlja:

Celotni prihodek, dohodek in čisti dohodek

TOZD	Celotni prihodek	Porabljena sredstva	Dohodek	v 000 din	
				Čisti dohodek	
LOČNA	132,256	79,906	52,350	37,223	
LIBNA	136,722	83,475	53,247	39,794	
DELTA	220,478	133,949	86,529	64,276	
TIP-TOP	78,632	47,641	30,990	23,020	
TEMENICA	59,234	37,283	21,950	14,936	
ZALA	47,581	28,583	18,997	13,888	
COMMERCE	150,068	90,687	59,381	35,755	
DSSS	25,667	8,604	17,063	13,611	
SKUPAJ	850,642	511,131	339,510	242,507	

Angažiranje čistega dohodka in ostanek za usmeritev

TOZD	Za OD	Stanovanjska izgradnja	Skupna poraba	v 000 din	
				Obv.rez. sklad	Ostanek za delitev
LOČNA	29,253	1,472	1,650	1,208	3,637
LIBNA	29,077	881	1,710	1,331	6,794
DELTA	47,628	2,003	2,910	2,263	8,817
TIP-TOP	16,416	727	810	774	3,330
TEMENICA	12,760	456	750	548	357
ZALA	9,854	352	540	474	2,455
COMMERCE	28,915	1,449	1,106	1,384	2,900
DSSS	11,758	586	1,266	-	-
SKUPAJ	185,665	7,929	10,380	7,986	28,653

	v 000 din
TOZD LOČNA	6,535
TOZD LIBNA	6,610
TOZD DELTA	10,520
TOZD TIP-TOP	3,720
TOZD TEMENICA	2,854
TOZD ZALA	2,288
TOZD COMMERCE	2,821

Zgoraj navedeni vplivi na dohodek po stanju 30. 9. 1981 so v takem obsegu prav zaradi sezonskega vpliva odpreme naših izdelkov kupcem saj je fakturirana realizacija v mesecu septembru dosegla vrednost 205,407.548 din ali 24 % letne plana prodaje.

Posebni vplivi na skupen prihodek in dohodek

Plan celotnega prihodka po plačani realizaciji smo v DO LABOD realizirali v višini 850,642.204 din ali index na plan 111,82.

Vkalkulirani poslovni stroški v odnosu na plan pa so dosegli index 122,4. Po TOZD takole:

TOZD LOČNA	123,3
TOZD LIBNA	117,7
TOZD DELTA	115,8
TOZD TIP-TOP	182,5
TOZD TEMENICA	133,7
TOZD ZALA	132,6
TOZD COMMERCE	109,8
DSSS	110,9
SKUPAJ	122,4

Pri TOZD TIP-TOP vplivajo na stroške nad planom tisti

stroški vzdrževanja in amortizacije, objektov, ki jih TOZD daje v najem Modni hiši in Mladinski knjigi.

Ker je po naravi dela največ omejenih stroškov po družbenem dogovoru (dnevnice, reprezentanca, reklama, honorarno delo itd.) v TOZD COMMERCE, kar je bilo v planu že upoštevano, kaže počasnejša rast stroškov v TOZD COMMERCE in DSSS na stabilizacijsko obnašanje.

labod

Ustvarjanje in delitev celotnega prihodka v odnosu na plan za isto obdobje v lanskem letu

	Plan 1981	REalizirano 1-IX.1981	Index v 000 din
1. Celotni prihodek	1,014.300	850.642	83,86
2. Porabljena sredstva	595.490	510.131	85,67
3. DOHODEK	418.810	340.510	81,30
4. Obveznosti iz dohodka :			
- davki in prispevki	63.079	60.821	96,42
- pospešena amortizacija	18.816	15.480	82,27
- DSSS	28.935	21.701	75,00
5. ČISTI DOHODEK	307.980	242.508	78,74
- osebni dohodki	232.355	185.665	79,91
- skladi:	75.625	56.843	75,16
skupna poraba	18.500	12.628	68,26
stanovanjska sredstva	10.900	7.930	72,75
rezervni sklad	10.500	8.086	77,01
bruto poslovni sklad	35.725	28.199	78,93

	1-IX./80	1-IX.81	Index
1. Celotni prihodek	621.431	850.642	136,88
2. Porabljena sredstva	367.052	510.131	138,98
3. DOHODEK	254.379	340.510	133,86
4. Obveznosti iz dohodka	51.498	98.002	190,30
- davki in prispevki	28.229	60.821	215,46
- pospešena amortizacija	6.361	15.480	243,36
- DSSS	16.908	21.701	128,35
5. ČISTI DOHODEK	202.881	242.508	119,53
- osebni dohodki	150.674	185.665	123,22
- skladi:	52.207	56.843	108,88
skupna poraba	17.160	12.628	73,59
stanovanjska sredstva	8.591	7.930	92,31
rezervni sklad	6.189	8.086	130,65
bruto poslovni sklad	20.267	28.199	139,14

Seja izvršilnega odbora DS DO LABOD v času, ko zaključujemo oblikovanje te posebne številke našega glasila še traja.

Zato iz današnje razprave povzemamo le nekatere zaključke:

1. IO je ugotovil, da so vse TOZD in DSSS sledili njegovemu pozivu, da v mesecu avgustu, septembru in oktobru v podaljšanem delovnem času prispevajo k izpolnitvi planskih nalog za domači trg in za nadplanski izvoz.
2. Upoštevajoč vskladitev časov izdelave v primerjavi z lanskim letom je tudi tekoči plan proizvodnje prekoračen, storilnost pa se je kljub nekaterim objektivnim težavam

povečala za 1,6 % (deloma tudi zaradi rasti storilnosti v začetni brigadi v TOZD DELTA).

3. Rast poslovnih stroškov po planu je hitrejša kot je rast skupnega prihodka. Ta razkorak je 11,4 %. Opravičujejo ga deloma povečana neplačana realizacija in povečanje zalog, ki predstavljata zmanjšanje celotnega prihodka za več kot 10 %. Kljub temu se mora takoj pripraviti še posebna analiza rasti stroškov.
4. IO je tudi ugotovil, da je rast osebnih dohodkov na nivoju delovne organizacije v skladu z družbenim dogovorom.
5. Pri primerjavi obračunov do-

hodka in delitve na osebne dohodke, odnosno obračuna norm in premij pri akontiranju OD v TOZD, je IO ugotovil različen pristop. Zato je naročil plansko analitski službi, da izvrši inštruktažo in sestavi še podrobnejša navodila za enotno izvajanje politike delitve in nagrajevanja po delu. Analizirati mora tudi občasne vplive zalog gotovih izdelkov na dohodek posamezne TOZD in pripraviti predlog za odpravo teh pojavov. Prav tako so v TOZD COMMERCE zunanji vplivi na rast poslovnih stroškov v nesorazmerju rasti plana proizvodnih minut in je potrebno do zaključnega ra-

čuna in za plan 1982 poiskati ustrežnejšo metodologijo zajemanja skupnih stroškov nabave in prodaje.

6. IO je tudi ugotovil, da je predlog delitve čistega dohodka na osebne dohodke in sklade za DO kot celoto v skladu s planom, po TOZD pa zelo različen. Če ne bi bilo vpliva neplačane realizacije in dohodka v zalogah, bi uspešnost gospodarjenja, ocenjena po družbenem dogovoru še dovoljevala v najboljših primerih izplačilo do 17 % na akontirane osebne dohodke v III. tromesečju. Zato bo ta proračun možen šele po plačani realizaciji v IV. tromesečju.

